

ישיבת בני"ע "גבעת שמואל"

מידעון

בס"ד, כסלו תשפ"ה, שבת חנוכה, פרשת מקץ

דברי פתיחה

הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

היקרים הי"ד.
 100 חטופים נמקים
 עדיין בשבי החמאס
 ומתנהל משא ומתן קשוח מאד לשחרורם.
 כ-820 הרוגים ואלפי פצועים מאז תחילת
 המערכה. עלינו להיות ראויים וטובים יותר
 לקורבנם העצום ולסייעתא דשמיא שאנו
 רואים במהלכים הצבאיים האחרונים
במזרח התיכון.
לימוד בימי חנוכה בימים ראשון ושני
הקרובים. כפי שכתבתי לעיל, אנחנו עדיין
 במלחמה, ולכן אנו קוראים לבנינו מכיתות ז'-
 ח'-ט' (בני י"ג-י"ב לומדים ממילא ומשלימים את
 ימי השביתה מתחילת השנה) להצטרף אלינו
 למיזם "צו 8". חיילינו נלחמים ואנחנו חייבים
 להשתדל עוד ועוד בתפילות ובלימוד תורה.
 אנחנו נעשה זאת בישיבה בימים ראשון-שני,
 נפתח אי"ה בתפילת שחרית בשעה 8.15.

לימוד התורה והתפילות
יועילו אי"ה לכולם.
מזמין את הבנים
להירשם

לבנים היקרים מאוד והוריהם, שלום וברכה.
מה היה ומה יהיה בישיבתנו ???
מלחמת התקומה – חרבות ברזל. "וה' עֲלֵיהֶם
 יִרְאֶה וְיֵצֵא כַבָּרֶק חֶצְוֹ וְאֲדָנָי אֱלֹקִים בְּשׂוֹפֵר יִתְקַע
 וְהָלַךְ בַּסַּעֲרוֹת תִּימֹן" (זכריה). לפני מספר
 שעות התבשרנו על תקיפה עוצמתית
 של צה"ל וחיל האוויר בתימן. 2000 ק"מ
 ממדינת ישראל. בע"ה הפעולה המדהימה
 הצליחה וכל מטוסינו שבו בשלום לבסיסים.
 ככל שעוברים הימים המציאות במזרח התיכון
 משתנה. התמונה הקשה שנתגלתה בשמחת
 תורה אשתקד ב"ה מתהפכת. מדינת ישראל
 מכה באויביה מכה קשה. כוח ההרתעה
 מתעצם. צוררים ומבקשי רעתנו מחוסלים.
 תהפוכות מדיניות והישגים צבאים מזהירים
 מתרחשים לנגד עיניי העולם המשתאה
 לעוצמה שמפגינה מדינת ישראל. לצערנו אנו
 גם משלמים מחיר כבד בחיי אדם. השבוע
 נהרגו 4 לוחמי צה"ל ברצועת עזה. כולם בני
 הציונות הדתית. הבוקר קיבלנו עוד הודעה
 קשה, סרן עמית לוי הי"ד אחיו של בוגרנו
 היקר איתי לוי נהרג הבוקר. את השבוע
 האחרון אנו מסיימים בכאב על חיילינו

היום יצאנו לחופשת חנוכה. אנו יוצאים לחופשה של שבוע. לאחר החזרה מהחופשה יישארו 6 שבועות עד לתעודות המחצית אי"ה בט"ו בשבט. אני מבקש מכל תלמיד בישיבה שלא ביצע מטלות/ מבחנים.... להשלים כל מה שצריך בתקופה הקרובה כדי לסיים את המחצית בצורה מיטבית. **בבקשה - תחזרו עם כוחות מחודשים לאחר החנוכה על מנת לסיים את מחצית א' בצורה הטובה ביותר.**

רישום לכיתות ז' תשפ"ו.

בימים הקרובים נתחיל אי"ה בתהליך הרישום לקראת שנה"ל הבאה, שנת תשפ"ו. בימי החנוכה נערוך ימי הכרות לתלמידי ו' המעוניינים להירשם לישיבה. השבוע התחלנו להפיץ את חוברת הרישום של הישיבה.

מצורף את ההזמנה לימי ההכרות בחנוכה וקישור לרישום לימי ההכרות בחנוכה. נשמח שתפיצו את המסמכים והקישורים לתלמידים בעלי מידות טובות ויראי שמיים מכיתות ו' הגרים באזור הרישום של הישיבה.
תודה רבה.

לקראת עשרה בטבת. בשבוע שלאחר חנוכה יתקיים יום הקדיש הכללי. יום הקדיש יתקיים השנה ביום שישי הבא. עם ישראל מציין ביום י' טבת את תחילת המצור על ירושלים שהוביל לחורבן בית המקדש ואת יום הקדיש הכללי לזכר בני עמנו שנרצחו בשואה. **ישיבתנו - כהרגלה שנים רבות, תצא גם השנה לסמינריונים בנושא השואה במכוני שואה מגוונים על מנת להבין מעט מה קרה בימי השואה.** הישיבה משקיעה סכומים נכבדים בימים אלו כדי שכל תלמיד בישיבה יבין וידע מהי חובתנו לארצנו, מה היה ומה אנחנו צריכים לעשות כעת. אנו משתדלים מאוד שבנינו יצאו למכוני השואה במשך כל תקופת לימודם בישיבה, על מנת להבין ולהפנים מעט מהנושא המורכב ובעל החשיבות העצומה שאין דומה לו בכל תולדות האנושות.

כיתות ז'- יישארו בישיבה ויקבלו סמינריון ממדריכי "שם עולם" בכפר הרוא"ה.

כיתות ח' - יצאו למכון השואה בניר גלים.

כיתות ט'- י' - יצאו למכון השואה ה-"שם עולם" בכפר הרוא"ה.

כיתות י"א - יצאו למכון השואה משואה.

כיתות י"ב - יצאו ליד ושם בירושלים.

אזכרה למו"ר הרב חיים דרוקמן זצ"ל. מייד לאחר החנוכה, יצאו נציגי הישיבה מכיתות התיכון ביום שני ו' טבת לאזכרה במלאת שנתיים לפטירתו של הרב דרוקמן זצ"ל. נפתח באזכרה על קברו של הרב במשואות יצחק, ונצא לאחר האזכרה בבית העלמין לביתו של הרב האור עציון. הבנים יקבלו תוכנית מיוחדת בבית הרב ובישיבת ההסדר באור עציון.

הכנה לצו ראשון בצה"ל לבני י"א. ביום שני ו' טבת יקבלו בני י"א הדרכה מדוקדקת ע"י צה"ל לקראת צו ראשון. אנו מאחלים הצלחה רבה לבני י"א היקרים.

מסיבות חנוכה בבתי הרמ"ים

רעיון לחג החנוכה

4

סוגיות חינוכיות רבות ניתן ללמוד מחג החנוכה. אנו נקדיש מאמר זה **לסוגיה חינוכית אחת** בראי החסידות, שהיא בעצם בסיס לעבודת ה' ולעבודת המידות של כל אחד מאיתנו.

הסוגיה היא – במה צריך להתמקד בחיינו, מה הדבר העיקרי והבסיסי יותר שבו אנחנו צריכים להשקיע ולטפל בו – בסור מרע או בעשה טוב?? נסביר את הדברים בסוגיה מהותית זו. **בגמרא במסכת שבת לומדים על מצות הדלקת המנורה: "תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמנה מכאן ואילך פוחת והולך ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך"** (שבת כא:). כפי שרואים בגמרא, נחלקו בית הלל ובית שמאי בדרך ההידור בנר חנוכה. לדעת בית הלל "מוסיף והולך", כלומר כל יום יש להוסיף עוד נר (כפי שאנו נוהגים כיום). לדעת בית שמאי "פוחת והולך", כלומר ביום הראשון יש להדליק 8 נרות, ומכאן ואילך בכל יום ויום יש להפחית נר אחד ממספר הנרות, עד שביום השמיני ידליק רק נר אחד.

מביא השפת אמת את דברי סבו:

"בשם אמו"ז (אדוני מורי וזקני), שבאר מחלוקת בית הלל ובית שמאי אי מוסיף והולך או פוחת, ואמר דיש בנר עניין המאיר והשורף, והוא לשרוף הפסולת ולהבהיר הפנימיות - אש התשוקה אליו יתברך. ובית שמאי סברי כי מקודם צריך להיות סור מרע וזה פוחת והולך, ובית הלל סבירי ליה העיקר להיות מוסיף והולך ובזה ההתלהבות המאיר בו מטהר גופו ומבעיר ממילא הפסולת..." (תרנ"ד "בשם").

בעל החידושי הרי"מ מנתח בדבריו, בצורה דרשנית-חסידית את מחלוקתם של בית הלל ובית שמאי. המוקד בנר חנוכה הוא האש. באש עצמה יש דבר חיובי, וזה העובדה שהיא מאירה ומחממת, אך מצד שני יש בה גם צד שלילי-הרסני, בכך שהיא שורפת ומכלה (במושגים חיובי-שלילי אין הכוונה למינוחים שיפוטניים, אם זה טוב או רע, אלא רק לסוג ואופי הפעולה). הבנת אופייה של האש מהווה בתורה הזאת של השפת אמת פתח **ליסוד חשוב בעבודת ה'** אנו מכירים את ההדרכה הידועה שאומרת: "סור מרע ועשה טוב", וברור שכל התקדמות שלנו ביראת שמיים ובאהבת ה' חייבת לכלול את שני חלקי המשפט. השאלה שמציבה התורה הזאת לפנינו היא, **מה הדבר העיקרי והבסיסי יותר – הסור מרע או העשה טוב.** זוהי בעצם עומק מחלוקתם של בית הלל ובית שמאי.

לפי בית שמאי, המוקד הוא ב"סור מרע" בדגש על האש כשורפת וכמכלה. דעתם ש"פוחת והולך", מסמלת את העובדה שעל האדם, ראשית לכל, להפחית ולכלות את חסרונותיו ותאוותיו, לבער את הפסולת והסיגים שמורידים אותו למטה, ורק לאחר השלב הזה, בו יהיה האדם נקי ומזוכך מבעיותיו וחסרונותיו, תהיה פנויה לו הדרך להתקדם במעלות עבודת ה' שלו. ראשית – להתמקד בצמצום הרע ואח"כ לעבוד על הוספת הטוב.

לעומת זאת, **בית הלל** נוקטים בגישה הפוכה. לדעתם, המוקד הוא ב"מוסיף והולך" - ב"עשה טוב". כלומר, דווקא על ידי התלהבות והוספת אור, הוספת טוב, דווקא על ידי התקדמות תמידית ועבודה על הרצונות החיוביים, אדם יטהר את גופו ונפשו, וממילא השמדת הפסולת והחטאים תבוא באופן טבעי, באופן אוטומטי.

משל למה הדבר דומה?

תלמיד אשר מחליט לשנות את דרכו הרעה והעצלה ורוצה להשתפר בלימודיו ובהתנהגותו. בשיחה עם מחנכו הוא מבהיר לו את המצב, וכעת בפני המחנך עומדות שתי אפשרויות. הוא יכול לנקוט בשיטת "פוחת והולך" - "סור מרע", ולהציב בפני התלמיד משימות ומטלות כדי שיתקן את כל עיוותיו בעבר, ורק לאחר שיראה את התיקון יוכלו לדון לגבי עתידו. המורה יכול גם לנקוט בגישה הפוכה, הרי היא גישה "מוסיף והולך" - "עשה טוב". בדרך זו יאמר המורה לתלמידו, שמה שהיה - נשכח מזה, ומה שחשוב כעת זה התנהגותו ויחסו ללימודים מכאן ואילך. אם יראה המורה שתלמידו שינה את כוונותיו ורצונו כעת הוא יתחיל להתקדם ולהתרומם, ממילא יבין שכל חסרונותיו ומגרעותיו נעלמו כלעומת שבאו.

כך הם גם פני הדברים בחיים שלנו. מי מאיתנו לא חווה רגעים של משברים בתחומים שונים. אם ננהג כדברי בית הלל, הרי שנבין שאסור לנו ל"התחבש" בתוך הצרות, המשברים והדיכאונות, אלא דווקא להמשיך ולהתקדם, להתעודד ולהוסיף אור, וממילא, באופן טבעי ומייד, תחושות העצב והמועקה ייעלמו.

הכרעת השפת אמת -

השפת אמת עצמו, לאחר שהביא את הסבר המחלוקת, לא מכריע מהי הדרך הנכונה, ומסיים: **"כי המה באמת ב' דרכים: יש מי שהולך בכוח הפחיתות של הכנעת הגוף, ויש מי שהולך על ידי תוספת אור הנפש והפנימיות וזה אחד המרבה ואחד הממעיט..."** (תרנ"ד "בשם").

השפת אמת מעיר הערה חשובה. בהקשר של עבודת ה' אין הלכה פסוקה. דרך שמועילה לאחד, לא בהכרח מועילה לשני, יש הצועד בעבודת ה' שלו בדרך של הכנעה והשפלה, ויש אשר צועד בדרך ההוספה והריבוי. כך הוא דורש את דברי חז"ל: "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון את ליבו לאביו שבשמים".

בשורה התחתונה, אין הכרעה ברורה באיזו דרך יש ללכת, בכל אופן, שתי מסקנות ברורות עומדות בפניו של האדם בדרכו של השפת אמת:

- על האדם לבחון את אופיו ודרכו, כדי לדעת באיזה דרך עליו לצעוד. אל לו להישאר פסיבי ב"שב ואל תעשה", אלא למצוא את דרכו שלו בעבודת ה'. בהקשר זה נעיר, שזהו אחד מהיסודות המרכזיים בעולם החסידות - החיפוש של כל אחד ואחד את האות שלו בתורה ואת הדרך שלו בעבודת ה', לכל אחד יש את הדרך שלו, דרך אישית.

- באיזה דרך שיבחר האדם, המוקד חייב להיות בדברי חז"ל: "ובלבד שיכוון את ליבו לאביו שבשמים". שאלת הכוונה, המקום של הלב והרגש בעבודת ה', אלו היסודות לכל דרך שבוחר לו האדם. האדם יכול

לבחור בדרך של ה-"סור מרע" או ה"עשה טוב", אך יעשה זאת כדי שדרך זאת תצמיח אותו בעבודת ה' שלו.

הדברים הללו קשורים לתשובה מקורית מאוד שמביא השפת אמת לשאלת הבית יוסף. הבית יוסף בשאלתו המפורסמת שואל מדוע חוגגים את חנוכה שמונה ימים והרי הנס היה רק שבעה ימים, שהרי השמן שבפך הספיק ליום אחד ?? עונה השפת אמת:

"בלילה הראשון, שמקשים מה נס היה בו? אבל נראה שעל ידי שקיימו בלילה הראשון מצוות הדלקת המנורה בלב שלם בזה זכו לנס... שעיקר שמחתם בניצוח המלחמה היה כדי לקיים מצוות המקום ב"ה, וכאשר ראה הקב"ה חביבות המצוות להם, עשה להם נס" (תרל"ז בליל א).

מסביר השפת אמת, שחיוב ההדלקה ביום הראשון לא נבע מן הנס באופן ישיר, אבל יש לו משמעות חשובה יותר, שדווקא בזכות ההדלקה הראשונה התרחש הנס בהדלקת יתר הימים. כאן מסביר השפת אמת את הדברים על פי היסוד שעיקר הניצחון במלחמה היה **כדי לקיים את מצוות ה'!** בני חשמונאי לא יוצאים סתם למלחמה, הם יוצאים למלחמה כיוון שהם לא מסוגלים לסבול את גזרות היוונים במצוות השבת, במצוות ברית המילה ובמצוות הנוספות. לאחר הניצחון במלחמה, דבר ראשון הם הולכים להדליק את המנורה בבית המקדש, כי זה היה כל רצונם, לעבוד את ה' "בלב שלם". כשה' יתב' רואה קיום מצווה בלב שלם, עם רצון אמיתי, כוונה תמימה ומוטיבציה גבוהה, הוא לא יכול להתעלם מכך, והדבר מוביל לנס. השאלה היא איך אתה מתחיל את המצווה, באיזו כוונה אתה ניגש לקיום המצווה ?? החשמונאים יצאו למלחמה רק כדי לקיים את מצוות ה' ומייד לאחר הניצחון במלחמה הם ניגשים מיידית להאיר את המקדש בשמן טהור. אם זו הכוונה, אם זו הכוונה, מכאן ה' ממשיך עם ניסים על טבעיים.

בנים יקרים ואהובים. בישיבתנו נקפיד אי"ה להמשיך להדליק את האור - אור התורה, אור הערכים, אור הלימודים ואת האור הפנימי של כל אחד מבינינו. אנחנו נהיה בבחינת מוסיף טוב, חנוכה שמח.

**שבת שלום ומבורך, גאה בכם מאוד
חנוכה שמח ובשורות טובות לכולנו
אוהבכם ומוקירכם
שרגא פרוכטר - ראש הישיבה**

